

Visserschool
opent je wereld!

(anti-) Pestprotocol Visserschool

1. Inleiding

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Want pestgedrag is schadelijk tot zeer schadelijk voor kinderen, zowel voor slachtoffers als voor de pesters. Dit ernstige probleem moet aangepakt worden. Hoe we dat op de Visserschool doen, staat beschreven in dit protocol.

Het doel van dit protocol:

- Alle kinderen voelen zich in hun basisschoolperiode veilig, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop aanspreken (op deze regels en afspraken).
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Wij hanteren als school een aantal maatregelen ter voorkoming en bestrijding van pestgedrag. De basis daarvan is: het instellen van de "Gouden Leefregels" van de school. Deze Gouden Regels gelden voor iedereen, van kleuter tot leerkracht en staan dan ook beschreven in de Schoolgids.

Daarnaast heeft de school een anti-pestcoördinator: Heleen van Heemskerck. Zowel leerlingen, ouders als leerkrachten kunnen contact met haar opnemen wanneer er gepest wordt of wanneer er een vermoeden van pesten is. Ook kan zij meedenken om pesten te voorkomen.

2. De “Gouden Regels” van de school

a) Op onze school laten we iedereen in zijn waarde.

Niet alleen schelden we niet en lachen we elkaar niet uit, maar we houden ons ook aan de volgende regels:

- We raken niemand aan die niet aangeraakt wil worden.
Dit betekent natuurlijk ook dat we nooit iemand pootje haken, schoppen, slaan of vechten.
- We blijven van elkaars spullen af.
Dit betekent natuurlijk ook dat we nooit spullen van anderen vernielen.
- We gunnen iedereen een plaatsje in de groep.
Dit betekent natuurlijk ook dat we nooit demonstratief opstaan en/of weglopen als er iemand aankomt die we niet aardig vinden.
- We gebruiken geen grove taal.
Dit betekent natuurlijk ook dat we elkaar niet “voor de grap” allerlei vreemde benamingen of bijnamen geven, of grove woorden gebruiken om indruk te maken op elkaar. Je hebt iemand gekwetst voor je er erg in hebt.

b) Op onze school luisteren we naar elkaar.

Dus als iemand zegt dat hij/zij niet mee wil doen; of je vraagt op te houden met stoeien/plagen; of je vraagt terug te geven wat je hebt geleend, dan doe je dat.

c) Op onze school kun je, als anderen zich niet aan deze regels houden, altijd bij de juf of de meester terecht.

Los problemen met andere kinderen niet op met grove taal, schelden, slaan of vechten, ga zo nodig naar een juf of meester toe. Als je het gevoel hebt dat je echt gepest wordt, ga dan naar je eigen juf of meester toe en als je dat niet durft naar een juf of meester waartegen je dat wel durft te zeggen. Bijvoorbeeld de intern contactpersonen. Je kunt dit ook in het geheim doen, door een briefje in de brievenbus te doen.

Een keertje plagen of geplaagd worden is niet zo erg, maar als je het gevoel hebt dat je echt gepest wordt, dus dat er kinderen zijn die steeds de regels die hierboven staan aan hun laars lappen, dan moet je dat echt melden. Dan kunnen er, in overleg met jou, maatregelen genomen worden. Dat geldt ook als pesterijen meestal buiten schooltijd plaatsvinden, want deze regels gelden in de klas en op het schoolplein, binnen en buiten schooltijd en ook op weg van school naar huis!

3. De leerling

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Maar pesten is nooit ok! Als je zelf geest wordt, kan je je daar echt heel rot over voelen. Misschien zelfs wel zo rot, dat je niet meer naar school wilt. Dat mag nooit gebeuren. Het is daarom heel erg belangrijk dat je het aan iemand meldt dat je gepest wordt. Dat kunnen natuurlijk je ouders zijn maar het is ook belangrijk dat je leerkracht dit weet. Want die kan je helpen om het pesten te laten stoppen.

Gepest worden is natuurlijk heel vervelend en naar. Maar het kan ook heel vervelend en naar zijn als iemand anders in jouw omgeving of in de groep wordt gepest. Want pesten verpest altijd de sfeer in de groep. Ook is het heel vervelend om te zien dat jouw vrienden en/of vriendinnen zich vervelend en naar voelen. Helemaal als jij daarbij het gevoel hebt ze niet te kunnen helpen. Dus meld dat ook aan je juf of meester en/of aan je ouders!

Wat je zelf kunt doen:

1. **Ga praten.**

Denk je dat jouw eigen juf of meester jouw probleem niet goed zal begrijpen, ga dan naar een juf of meester waar je wel goed mee kunt praten. Misschien denk je: "Hoe moet dat nou? Er zijn altijd andere kinderen bij."

Het antwoord is: Maak van tevoren een afspraak.

Dat klinkt ingewikkeld, maar dat valt best mee. Je stapt gewoon op de leerkracht waar jij mee wilt spreken af en je zegt: "Mag ik een keer met u praten?" Je hoeft dan nog niet te zeggen waarover je wilt praten. De juf of meester kijkt gewoon wanneer zij/hij tijd heeft en dan gaan jullie er samen voor zitten. Dat heeft een hoop voordelen:

- Er luistert niemand mee.
- De juf of meester heeft alle tijd voor jou.
- Jij kunt van tevoren precies bedenken wat je allemaal wilt gaan zeggen.

Vind je zo'n gesprek helemaal in je eentje eng, dan mag je natuurlijk gerust iemand meenemen. Bijvoorbeeld een vriend of vriendin, of je vader of moeder.

Als je niet gaat praten met je eigen leerkracht, maar met een andere juf of meester, dan ga je later met die meester of juf naar je eigen leraar om samen de problemen uit te leggen, want je eigen juf of meester moet natuurlijk uiteindelijk wel weten van jouw problemen om je in de klas te kunnen helpen.

Als je alles hebt verteld moeten er natuurlijk samen met jou plannen gemaakt worden om het pesten te laten stoppen. Bovendien is het misschien belangrijk om, als je dat nog niet gedaan hebt, ook eens met je ouders te praten. Als je het zelf nog niet hebt durven vertellen kan de meester of juf je daarbij helpen. Kortom, gaan praten is het begin van een oplossing.

Vertel het aan je ouders

Het is heel erg belangrijk dat je ook aan je ouders vertelt dat je wordt gepest. Zij zullen vast ook in de gaten hebben dat je je rot voelt. En dan willen ze jou natuurlijk graag helpen!

Ook kan het helpen om met je ouders te praten als je zelf (nog) niet naar je juf of meester durft te gaan. Je ouders kunnen dan, als je dat wilt, eerst zonder jou met de juf of meester gaan praten. Tijdens dat gesprek kunnen ze dan voor jou een afspraak maken. Je ouders kunnen ook meteen samen met jou een gesprek op school hebben, waarbij ze je helpen met je juf of je meester te praten. Jij bent degene die bepaalt hoe het zal gaan!

2. Pestmeldknop

Op de Visserschool hebben wij als doel om 100% veiligheid te waarborgen voor alle leerlingen. We willen immers dat alle leerlingen zich veilig voelen. Hoe zorgen we hier nou voor met elkaar? De AMOS leerlingenraad bedacht hiervoor een 'pestmeldknop'; een laagdrempelig, digitaal pestmeldpunt voor de leerlingen.

Met de pestmelknop kun je naast het melden van pesten bij de leerkracht, anti-pestcoördinator of de brievenbus ook een melding online maken. Op verschillende plekken binnen de school hangt de 'pestmeldknop'. Dit is een QR-code die je met je telefoon of met een tablet van school kunt scannen. Je komt dan uit bij een formulier met een aantal vragen over de situatie, of je er met iemand over wilt spreken en met wie je dat zou willen. Dit formulier kan je ook invullen als je ziet of weet dat iemand anders wordt gepest. De melding komt binnen bij juf Heleen (de anti-pestcoördinator van de school) en hier wordt zo snel mogelijk (in ieder geval binnen twee werkdagen) actie op ondernomen. Mocht de melding worden afgehandeld door de anti-pestcoördinator zonder de groepsleerkracht hierbij betrokken is, dan wordt deze uiteraard altijd op de hoogte gebracht. Ook hier bent jij degene die bepaalt hoe het zal gaan!

Na die gesprekken kan het natuurlijk zijn dat er van alles gedaan moet worden. Soms zal er in de klas gepraat gaan worden over wat er is gebeurd. Dat klinkt eng, maar dat is het niet. Er kan namelijk niet meer stiekem gepest worden, omdat je leraar er alles van af weet. En er zullen ook consequenties afgesproken worden voor de kinderen die doorgaan met pesten.

Er zijn kinderen genoeg in je klas die dat pesten eigenlijk ook helemaal niet leuk vinden, maar die er niks aan durven te doen. De meester of juf zal die kinderen vertellen dat ze kunnen helpen door hem/haar te vertellen wanneer de pesters weer bezig zijn. *Dat is dan geen klikken!*

Bovendien zal de juf/meester gaan praten met de pester(s) zelf. Ook dat klinkt eng, maar het is erg belangrijk. Het is goed om te weten waarom kinderen pesten. Misschien is de pester zelf ook wel niet zo gelukkig in de klas en pest hij/zij daarom, of is hij vroeger zelf gepest en denkt hij/zij nu op deze manier de sterkste te zijn. Of misschien zijn pesters bang dat ze zelf gepest gaan worden en willen ze dat voor zijn. Als over de reden van het pesten gepraat kan worden is de kans groot dat het vanzelf minder wordt.

Kortom:

Als iedereen weet dat pesten echt niet kan, dat er serieus op gelet wordt, dat pesters erop aangesproken worden en dat het echt straf oplevert als je het toch doet; als andere kinderen bovendien kunnen laten merken dat ze de pesters eigenlijk helemaal niet aardig vinden, dan is de kans groot dat het uiteindelijk echt stopt.

Dus:

Laten we er met elkaar voor zorgen dat onze school 100% veilig is, voor iedereen!. Wij nemen jullie serieus en wij zijn er voor jullie.

4. De ouders

Wanneer ouders erachter komen dat hun kind op school gepest wordt, zijn ze meestal erg geschokt. Als dat u overkomt, laat u dan niet afschrikken. Het is van groot belang, dat ouders ingaan op signalen van pestgedrag. Want pesten is een serieus probleem, waartegen zo snel mogelijk maatregelen moeten worden genomen! Zo kunnen we met elkaar de Visserschool 100% veilig maken voor iedereen.

Daarvoor is het van belang dat wij op school op de hoogte zijn van de situatie. En omdat pesten meestal niet openlijk plaats vindt en gepeste kinderen er vaak niet zelf mee naar de leerkracht gaan, is dat niet altijd het geval. Daardoor kunnen wij als school pas achteraf actie ondernemen in plaats van er van tevoren mee aan de slag te gaan zodat we het kunnen voorkomen. Wij vragen de ouders dan ook met klem om hun zorgen over dit onderwerp met ons te bespreken. Openheid helpt om eventuele problemen in kaart te brengen en er iets aan te doen.

Wij realiseren ons terdege dat je als ouder kwetsbaar kunt voelen wanneer blijkt dat je kind gepest wordt of, misschien nog wel erger, dat jouw kind een pester is. Toch is het van groot belang dat u contact met ons opneemt. Dat kan zijn met de eigen leerkracht van uw kind; maar als u daar moeite mee hebt kunt u voor een eerste gesprek ook terecht bij de interne contactpersoon of bij een andere collega (bijvoorbeeld de leerkracht van een vorig schooljaar). Natuurlijk zal op termijn contact opgenomen worden met de leerkracht van uw kind, zodat die samen met u en met uw kind kan gaan werken aan de aanpak van het probleem.

Wat zijn signalen:

- a) *Het kan zijn dat uw kind gepest wordt als:*
  - Het vaak vage lichamelijke klachten heeft als het naar school moet. (buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid enz.).
  - Het aangeeft dat het zich ongelukkig voelt binnen de groep of op school.
  - Het verhalen vertelt over pesterijen die hem of haar worden aangedaan en daarbij steeds dezelfde naam/namen noemt.

- b) *Het kan zijn dat uw kind getuige is van pestgedrag als:*
  - Het aangeeft dat er een kind in de groep zit dat regelmatig gepest wordt door hetzelfde kind/dezelfde kinderen. Uw kind vindt het weliswaar zielig, maar durft er niets aan te doen.

- c) *Het kan zijn dat uw kind zelf pest als:*
  - Het voortdurend met stoere verhalen thuiskomt, over hoe hij/zij de lachers op de hand krijgt of over hoe hij de meester of juf in de maling neemt.
  - Het vaak tegendraads en opstandig is.
  - Het altijd zijn zin wil doordrijven.
  - Het weinig of niets vertelt over waar en met wie hij/zij speelt of wat hij/zij buitenshuis doet.

Het spreekt vanzelf dat u in dergelijke gevallen in eerste instantie zelf met uw kind praat en eruit probeert te krijgen wat er nou precies aan de hand is. Want bovenstaande signalen hoeven niet per definitie te betekenen dat het kind op school gepest wordt of zelf pest.

Krijgt u in het gesprek met uw kind het idee dat er op school echt gericht gepest wordt, neem dan zo snel mogelijk contact met ons op.

Wanneer de leerkracht van het gepeste kind op de hoogte is gebracht van het probleem kunnen er verschillende stappen volgen:

- De leerkracht neemt zelfstandig contact op met uw kind en nodigt het uit voor een gesprek onder vier ogen.
- U vertelt het kind (als het dat nog niet wist) dat u bent gaan praten en vraagt of het met u erbij een gesprek met de leerkracht wil aangaan, of dat het liever alleen met leerkracht wil praten. U maakt eventueel een afspraak voor het kind.
- De leerkracht neemt contact op met de pester, vraagt hem/haar naar de redenen van het pestgedrag en wijst nog eens op de leefregels van de school en de consequenties van het blijven pesten.
- De leerkracht neemt eventueel contact op met de ouders van het gepeste kind – als dat niet degenen waren die het probleem hebben aangekaart – en nodigt ze uit voor een gesprek om er achter te komen of ze zelf ook het idee hebben dat er iets mis is. Als dat inderdaad zo is moet er ook met het kind zelf gesproken worden.

Het is van belang dat er een gesprek op gang komt tussen de leerkrachten en (in eerste instantie) het gepeste kind. Pas als de leerkracht precies weet wat er gaande is, kan hij/zij – in het overleg met het kind - maatregelen nemen.

Die maatregelen zullen in de regel bestaan uit:

- Een gesprek met de groep waarin het pesten bespreekbaar gemaakt wordt en waarin de kinderen eventueel betrokken worden bij de maatregelen/straffen die genomen/gegeven zullen worden bij verdergaand pesten. De mogelijke sancties die staan op pestgedrag zijn in principe bij de groep bekend, omdat die aan het begin van het schooljaar met de groep zijn besproken/vastgesteld. De kinderen kunnen daarbij hun eigen visie geven op pesten en de maatregelen die daartegen genomen zouden moeten worden. Dus ook creatieve oplossingen zijn mogelijk. Dat hangt van de sfeer in de groep af. De zwaarte van de straf hangt af van de leeftijd van de kinderen en de aard van het pestgedrag. Het kan variëren van bijv. klusjes, tot – in het uiterste geval – schorsen of van school sturen.
- De goedwillende kinderen in de klas zal nogmaals duidelijk gemaakt worden dat ook zij een taak hebben in het groepsgebeuren. Dat er van hen verwacht wordt dat zij voor een zwakkere klasgenoot opkomen en dat pesten zo'n zwaar vergrijp is dat zij dit te allen tijde aan de leerkracht moeten melden en dat dit geen klikken is.
- De leerkracht zal er op toezien dat kinderen die voor het gepeste kind opkomen niet zelf ook het slachtoffer worden van de pester.
- De leerkracht zal een gesprek aangaan met de pester om uit te vinden wat dat kind tot zijn gedrag beweegt.
- Als een pester niet stopt met pesten, dan zullen er consequenties aan het gedrag worden verbonden.

Na het eerste gesprek zult u op de hoogte gehouden worden van wat er allemaal op school gebeurt. De leerkracht zal u vragen hem/haar ook te blijven informeren over hoe het thuis met uw kind gaat. En mocht u er behoefte aan hebben, kan er nog eens een wat formeler gesprek plaats vinden.

Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Het is hierbij wel raadzaam om dit ook met de school te delen omdat pesten buiten schooltijd vaak ook doorspeelt op school en in de groep.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelf respect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

De school heeft de hulp van ouders in ernstige pestgevallen dringend nodig. Zowel de hulp van de ouders van het gepeste kind, als de hulp van de ouders van de pester. Ook ouders van kinderen die noch bij de ene, noch bij de andere groep behoren kunnen een grote rol spelen bij het bepalen van de sfeer op school. Samen kunnen we werken aan een veilige school!

5. De Leerkrachten

Op onze school hechten we er grote waarde aan dat de leerlingen zich binnen de school en de groep gerespecteerd en veilig voelen. Wij zijn ons ervan bewust dat onderzoeken hebben uitgewezen dat dit voor veel kinderen op de basisschool niet opgaat, omdat gemiddeld één op de vier leerlingen wordt gepest. Daarom zijn wij gekomen tot het opstellen van de „Gouden Regels“ van de school. Aan deze leefregels heeft iedereen, van groot tot klein, zich te houden. Uit deze leefregels blijkt zonneklaar wat wij het belangrijkste vinden, namelijk: *iedereen op deze school wordt geaccepteerd zoals hij is! Pesten wordt niet getolereerd!*

Met de onderstaande maatregelen zullen wij duidelijk maken hoe groot het belang is dat wij daaraan hechten:

- a) *De leerkrachten zullen er op toezien dat iedereen de inhoud van de leefregels kent en zich er ook aan houdt.*
Centraal daarbij staat de manier waarop we op school met elkaar omgaan. Handtastelijkheden en grof taalgebruik zullen niet worden geaccepteerd. Wij hopen in de dagelijkse praktijk te kunnen komen tot een goedgemanierde en respectvolle wijze van elkaar benaderen. Dat is de basis van een veilige school. Alleen kinderen die zich veilig voelen presteren optimaal.
- b) *De leerkrachten besteden aan het begin van ieder schooljaar, met hun nieuwe groep, aandacht aan de „Gouden Regels“.*
Samen bespreken zij wat ze daaraan voor hun groep dat jaar van belang vinden en samen bepalen ze de maatregelen die genomen zullen worden bij overtreding van deze leefregels.
- c) *De school maakt gebruik van een methode, die ervoor zorgt dat de onderwerpen omgangsvormen en sociaalgedrag in elke groep op het rooster staan en die mogelijkheden biedt er op diverse manieren in het schoolprogramma mee bezig te zijn.*
- d) *De leerkrachten zullen zich actief inzetten om de „middenmoot“ te motiveren op te komen voor de rechten van de zwaksten.*
De „middenmoot“ in de klas bestaat uit kinderen die niet pesten en niet gepest worden en die in de regel ook nooit ingrijpen als een ander wordt gepest. Wij willen onze leerlingen een groepsgevoel bijbrengen en proberen om in de groepen tot een sfeer van saamhorigheid te komen waarin pesten niet tot een uitwas kan uitgroeien: „Dit is onze klas, wij hebben het gezellig samen en hier wordt niet gepest!“. Wij willen de kinderen leren dat een bepaalde sociale controle in de groep goed is en dat ze, als ze problemen signaleren, altijd naar ons toe moeten komen. Dat is geen klikken, dat is opkomen voor een ander.
- e) *Ondanks reglementen en goede bedoelingen zal pesten niet totaal uit te sluiten zijn, vooral omdat het vaak in het geheim gebeurt. Signaleert een leerkracht toch een pestprobleem, dan zal hij/zij tot actie over gaan.*
De directe actie zal afhangen van hoe het probleem opgemerkt wordt: door de leerkracht zelf, door een medeleerling, door de ouders, of doordat het gepeste kind komt praten. maar altijd zal het aanpakken van het probleem inhouden dat de meester of juf een gesprek heeft met het gepeste kind en het probleem serieus neemt. De daarop volgende stappen zullen altijd in overleg met het kind plaats vinden.
- f) *Stappen die mogelijk zijn om een gepest kind te helpen:*
  - De meester of juf heeft een gesprek met het gepeste kind, brengt het probleem in kaart en zoekt samen met het kind naar mogelijke oplossingen.

- De meester of juf heeft, na overleg met het gepeste kind, een gesprek met de pester(s). De pester(s) wordt/worden nogmaals gewezen op de schoolregels. Geprobeerd wordt uit te vinden waaruit het pestgedrag voortkomt en gewezen wordt op de consequenties van het pesten voor anderen en voor de pester(s) zelf (straf en niet geaccepteerd worden door de groep). Bovendien probeert de leerkracht, door middel van het belonen van goed gedrag en het geven van positieve aandacht, de pester tot meer acceptabel gedrag te brengen.
- De meester of juf heeft, na overleg met het gepeste kind, een gesprek met de klas waarin de "Gouden Regels" van de school nogmaals aan de orde komen. Daarin wordt de groep opgeroepen te waken over de sfeer in de klas en op te komen voor kinderen die gepest worden. Problemen aangeven bij de leerkracht
- De meester of juf ziet erop toe dat kinderen die opkomen voor het gepeste kind vervolgens niet zelf getreiterd gaan worden.
- De leerkracht neemt, indien nodig en/of gewenst door het gepeste kind, contact op met zijn ouders en nodigt hen uit voor een gesprek.
- De meester of juf neemt, indien nodig, contact op met de ouders van de pester(s) en vraagt hen om ondersteuning van het anti-pestbeleid (de ruimte om het kind/de kinderen na te laten blijven en om het/hen bepaalde opdrachten thuis of na schooltijd uit te laten voeren. Het verzoek om thuis ook nog eens te praten over het hoe en het waarom van het pestgedrag en de vraag het kind/de kinderen ook thuis duidelijk te maken dat pesten echt niet kan!).
- De meester of juf houdt in de gaten of het in gang gezette "plan van aanpak" ook op den duur nog helpt. M.a.w. de aandacht voor pester of gepeste verslapt niet.
- De meester of juf heeft altijd ruimte voor vervolggesprekken met de ouders. Regelmatig worden zij geïnformeerd over het welzijn van hun kind(eren). Bovendien zal hen regelmatig gevraagd worden hoe het nu thuis gaat.

Door op deze manier met het probleem "pesten" om te gaan, hopen wij het op onze school uit te bannen zodat de Visserschool 100% veilig is!

Begeleiding binnen de groep

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester:

N.B. : Dit is even belangrijk als de begeleiding van de gepeste leerling.

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken!, pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling).
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest — belonen (schouderklopje of i.d.) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?(bijv. problematische thuissituatie, buitengesloten voelen, jaloezie, verveling, baas willen zijn(macht) voortdurend de competitie aangaan, in een niet passende rol worden gedrukt).
- In overleg met de Interne Begeleider hulp inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Begeleiding van de andere kinderen van de groep:

- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buitenspeelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar)
- Kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep
- Herhalen van de school- en groepsregels
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.